

[Erik Eriksen.]

valget og omdannelsen af regeringen var jo meget kort. Således som debatten er lagt til rette, påhviler det mig som ordfører for venstre at knytte nogle bemærkninger dels til valgets udfald, dels til de efterfølgende regeringsforhandlinger og den regeringserklæring, vi blev præsenteret for forrige tirsdag. Jeg henviser samtidig til de udtalelser, jeg fremsatte under den politiske debat her i tinget forud for valget, ligesom jeg gør opmærksom på, at min partifælle det ærede medlem hr. Anders Andersen senere under finanslovdebatten vil fremføre nogle betragtninger over den statsfinansielle og erhvervsøkonomiske situation.

Så vidt jeg forstod den højtærede statsminister, gik hans meget korte erklæring ud på, at man fra den nuværende regerings side vil føre en politik, der ligger i forlængelse af trekantregeringens. Man må vel forstå det således, at kun de korte frynser, som skyldtes retsforbundet, vil blive skåret fra.

På regeringshold har man åbenbart kun draget den ene konsekvens af folketingsvalget, at tre ministre fra det udslettede retsforbund er udskiftet med tre andre. Det er dog et stort spørgsmål, om man kan gøre valget op på en så let måde, og jeg må allerede nu sige til det ærede medlem hr. Per Hækkerup, at jeg synes, at både han og regeringen bør huske på, at regeringen dog gik til valg for at få bekræftet sit mandat. Resultatet blev som bekendt, at den mistede sit ganske betydelige flertal. Derfor kan det måske være meget svært sådan helt enkelt at gøre op, hvad der er sejr, og hvad der er nederlag. Det står i hvert fald fast, at det betydelige flertal gik tabt. Det er forståeligt, at regeringen helst vil glemme dette mellem spil, men det må tages med ind i billedet, når man vil vurdere valgets resultater og omstændighederne omkring regeringens tilblivelse.

Jeg tror også, at valgets udfald var en overraskelse for de fleste, selv om mange nok havde regnet med de tendenser, som valget viste. Men få eller ingen havde vist forudset, at udslagene ville blive så store. Et meget stort antal af mandaterne har jo skiftet parti. Det er vel en af de største omvæltninger, folketinget i mange år har

oplevet, og så vil jeg endda tro, at ændringerne i stemme- og mandattal er en højst ufuldkommen vejviser for til- og fragang for det enkelte parti.

Jeg har lagt mærke til, at håbefulde sjæle allerede har talt om nye partidannelser. Så vidt jeg har forstået, vil man gerne se et nyt parti opstå på det radikale partis grund. Her synes man dog at møde den ikke uvæsentlige vanskelighed, at de indbudte ikke ønsker at være gæster. Man har den opfattelse, at der er for få vitaminer i kosten. End ikke de radikale er i stand til at leve af A-vitaminer alene — hvis jeg må sige det sådan.

Det springer straks i øjnene, at valg dagen blev det største nederlag for de partier, der dannedes i tiden omkring den første verdenskrig, og hvis arbejdsgrundlag aldrig er tilpasset de ændrede tider. Jeg finder dette bemærkelsesværdigt, fordi det er et fingerpeg, også for andre partier, om, hvor vigtigt det er for partierne at holde sig unge.

Hvad jeg lige har sagt, indrømmer jeg gælder dog kun delvis for retsforbundet. Dette parti har nok fastholdt sit program punkt om den fulde grundskyld, men ingen kan være i tvivl om, at det, der hævdede partiet op over de 30 000-40 000 stemmer, det havde i slutningen af mellemkrigsårene og så sent som i 1945, var dets modstand mod formynderstaten. Partiet slog sig til ridder på denne politik. Ingen var hårdere i kampen mod den voksende statsmagt end netop retsforbundet. Derfor kom det som et chok for partiets nye vælgere, da dette i 1957 indgik regeringssamarbejde med de to partier, som det hårdest havde bekæmpet. Retsforbundet var et parti, der nærmest var doktrinært, og som så gik ind i en fællespolitik med klart socialdemokratisk sigte. Jeg finder, at det i og for sig er et sundt træk i vort folkestyre, at vælgerne så kraftigt markerede, at her var grænsen for den politiske velanstændighed overskredet.

Et af de store lyspunkter for Vesteuropa har været de sidste års meget kraftige højkonjunktur. En politisk følge af denne højkonjunktur har været, at så at sige samtlige regeringer har vundet valgene i de sidste 2-3 år. Dette gælder uanset partifarve. Denne fælles vesteuropæiske erfa-